

Sygn. akt VIII U 1386/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 sierpnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	Sędzia del. Magdalena Kimel
Protokolant	Justyna Jarzombek

po rozpoznaniu w dniu 30 sierpnia 2019 r. w Gliwicach

sprawy G. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania G. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 22 stycznia 2018 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującej G. O. prawo do wyliczenia emerytury z zastosowaniem wskaźnika wysokości podstawy wymiaru w wysokości 15,82% od dnia 1 stycznia 2018r.

(-) sędzia del. Magdalena Kimel

Sygn. akt VIII U 1386/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 22 stycznia 2018 r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. działając na podstawie przepisów ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonej G. O. prawo do emerytury od 1 stycznia 2018 r. Wysokość świadczenia została ustalona zgodnie z art. 26 ww. ustawy. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 9,84 %.

Z powyższą decyzją nie zgodziła się ubezpieczona. Wniosła odwołanie, w którym domagała się jej zmiany i przyznanie świadczenia w wyższej wysokości. W uzasadnieniu zaznaczyła, że organ rentowy nie uwzględnił jej zarobków z okresu zatrudnienia w K.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie. Wskazał, że za okres zatrudnienia od 1 września 1974 r. do 31 sierpnia 1976 r. przyjęto wynagrodzenie na podstawie aneksu do umowy z pracownikiem młodocianym. Nie uwzględniono wynagrodzenia za okres od 1 września

1976 r. do 19 czerwca 1977 r. ponieważ w aneksie z dnia 16 września 1976 r. wynagrodzenie zostało określone stawką godzinową, natomiast ubezpieczona nie przedłożyła dokumentów potwierdzającą jaką ilość godzin przepracowała w poszczególnych miesiącach.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona G. O. urodziła się (...)

W okresie od dnia 1 września 1974 r. do 14 sierpnia 1982 r. zatrudniona była w Zakładzie (...) w Z. w pełnym wymiarze czasu pracy, w tym:

- od 1 września 1974 r. do 19 czerwca 1977 r. jako uczeń Przyzakładowej (...) Szkoły Zawodowej (...) w Z. na podstawie umowy z pracownikiem młodocianym o szkolenie w celu przygotowania do zawodu. Pracowała przez 3 dni w tygodniu w wymiarze 8 godzin.

- od 20 czerwca 1977 r. do 14 sierpnia 1979 r. na podstawie umowy o pracę na stanowisku montera aparatów i układów hydraulicznych, w pełnym wymiarze czasu pracy. Pracowała 8 godzin dziennie od poniedziałku do piątku a w soboty 6 godzin.

W okresie od dnia 29 czerwca 1977 r. do 31 sierpnia 1977 r. ubezpieczona korzystała z urlopu bezpłatnego. W okresie od 25 kwietnia 1979 r. do 14 sierpnia 1979 r. przebywała na urlopie macierzyńskim. Od 15 sierpnia 1979 r. do 14 sierpnia 1982 r. przebywała na urlopie bezpłatnym z tytułu opieki nad dzieckiem.

Ubezpieczona uprawniona była do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy na zasadach określonych w Układzie Zbiorowym Pracy dla (...) Węglowego (załącznik nr 14 do UZP dla PW), w wymiarze 2 ton rocznie, a po zawarciu związku małżeński od grudnia 1978 r. w wymiarze 8 ton rocznie.

G. O. uzyskała wynagrodzenie:

- w 1974 r. w wysokości 960,00 zł,
- w 1975 r. w wysokości 4.320,00 zł,
- w 1976 r. w wysokości 7.084,80 zł
- w 1977 w wysokości 15.138,52 zł
- w 1978 r. w wysokości 28.975,04 zł
- w 1979 r. w wysokości 20.581,36 zł

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wariancie 10 kolejnych lat z okresu 20 lat przed 1999 r. wynosi 15,82 %.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego; akt osobowo-płacowych odwołującej; zeznań świadka K. M. (k 24-25 c a.s), zeznań ubezpieczonej G. O. (k 18-19v a.s), opinii biegłego sądowego z zakresu emerytur i rent Z. T. (k 30-50) oraz opinii uzupełniającej (k 66-70 a,s)

Sąd podzielił wnioski wynikające z opinii uzupełniającej biegłego sądowego Z. T.. Biegły w sposób precyzyjny odtworzył wynagrodzenie ubezpieczonej za okresy nieudokumentowane oraz obliczył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru. Do obliczeń wykorzystał dokumenty znajdujące się w aktach osobowo-płacowych ubezpieczonej, przepisach branżowych. Wymiar czasu pracy ubezpieczonej wynikał z dokumentów osobowych oraz z zeznań świadka K. M., które Sąd uznał za spójne i logiczne oraz korespondujące z zeznaniami ubezpieczonej.

Organ rentowy nie zakwestionował opinii uzupełniającej.

Zgromadzone dowody Sąd uznał za kompletne i pozwalające na czynienie na ich podstawie ustaleń co do stanu faktycznego, a następnie na rozstrzygnięcie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej zasługuje na uwzględnienie. Zaskarżona decyzja jest nieprawidłowa.

Szczegółowe zasady wyliczania wysokości emerytur przyznanych na podstawie art. 24 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych uregulowane zostały w art. 25 i 26 tej ustawy.

W myśl art. 25, ust. 1 podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zaevidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Zgodnie natomiast z art. 26 emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183 (ust. 1).

Wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach (ust. 2).

Średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach (ust. 3).

Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" corocznie w terminie do dnia 31 marca tablice trwania życia, z uwzględnieniem ust. 3, dla wieku ubezpieczonych określonego w myśl ust. 2 (ust. 4).

Tablice, o których mowa w ust. 4, są podstawą przyznawania emerytur na wnioski zgłoszone od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego (ust. 5).

Z kolei jak stanowi art. 173 ust. 1 ustawy dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy (ust.3).

W myśl ust. 2 przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Zgodnie z ar. 174 ust. 1 kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Natomiast po myśli art. 53, ust. 1 emerytura wynosi:

- 1) 24% kwoty bazowej, o której mowa w art. 19, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, oraz

2) po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych,

3) po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych.

Jak bowiem wynika z przytoczonych wyżej przepisów art. 173, 174 i 53 ustawy emerytalnej, na wysokość kapitału początkowego uwzględnia się wyłącznie okresy składkowe i nieskładkowe wymienione szczegółowo w art. 6 i 7 ustawy emerytalnej.

Przedmiotem sporu w niniejszym postępowaniu było prawidłowe ustalenia wskaźnika wysokości podstawy kapitału początkowego, co w konsekwencji wpływa na wysokość świadczenia emerytalnego. Ubezpieczona domagała się uwzględnienia w wysokości kapitału początkowego rzeczywistych zarobków uzyskiwanych w okresie zatrudnienia w Zakładzie (...) w Z..

Szczegółowe zasady postępowania w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r.

w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011r. nr 237, poz. 1412). Rozporządzenie to w § 21 pkt 1 przewiduje, iż środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Powyższy przepis zakłada istnienie optymalnych warunków, tj. wymaga, by zachowała się dokumentacja płacowa pracodawcy. Natomiast w sytuacji, gdy nie zachowała się stosowna dokumentacja płacowa, wysokość zarobków może być ustalona na podstawie dokumentacji zastępczej z akt osobowych pracownika (np. umów o pracę, angaży, wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej oraz innych pism dotyczących zatrudnienia, które zawierają informacje o wynagrodzeniu), a także zeznań świadków.

W postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowodniany wszelkimi środkami dowodowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r., sygn. akt II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006r., sygn. akt I UK 115/06, OSNP 2007/17-18/257).

W trakcie toczącego się postępowania, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego Z. T., który sporządził opinię główną oraz opinię uzupełniającą, w których odtworzył wynagrodzenie ubezpieczonej za okresy nieudokumentowane z uwzględnieniem wymiaru czasu pracy ubezpieczonej, który wynikał z dokumentacji osobowej oraz z zeznań świadka i ubezpieczonej oraz wyliczył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego.

Organ rentowy nie kwestionował wyliczeń biegłego dokonanych w opinii uzupełniającej. Biegły w sposób prawidłowy odtworzył wynagrodzenie, które otrzymywała ubezpieczona. W obliczeniach wziął pod uwagę przepisy branżowe oraz zachowaną dokumentację osobowo-płacową ubezpieczonej. Z obliczeń tych wynika, iż wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wariantcie 10 kolejnych lat z okresu 20 lat przed 1999 r. wynosi 15,82 %.

W związku z tym Sąd działając na podstawie art. 477¹⁴§2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego, w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej prawo do przeliczenia emerytury z zastosowaniem wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 15,82 % od 1 stycznia 2018 roku.

(-) sędzia (del) Magdalena Kimel